

Budapestre vonatkozó újságcikk

Osztályozás

324

Szerző: *Baracs Marcell*

Cím: *A fővárosi törvényjavaslat*

Hely

Idő

"1923"

Személy

Forrás:

Az Újság

Helyszám

352.04 "1923"

A fővárosi törvényjavaslat.

Irtta Baracs Marcell dr.

Honnapotó vasárt rendez a belügyminiszter ur a Wolff-körzets javára: kiárulja a politikai szemérem foszlányait. Ki nem hiszi, olvassa el a székestővárosi törvényhatósági bizottság újjászervezéséről szóló törvényjavaslat 10. §-ának azt a rendelkezését, hogy „az ajánlói alácóit az illető lajstromra leszavazotknak kell tekinteni”. És olvassa el a javaslatnak idevágó indokolását: „Nézetem szerint — mondja a belügyminiszter ur — ennek a rendelkezésnek főleg erkölcsi szempontból van olyan fontossága, hogy mellette minden ellenkező érv jelentéktelenné válik”. Titkos szavazás és az ajánlat aláíróinak leszavazottaként való elfogadása: egymással fogalmilag összeférhetetlen.

A javaslat szerint tehát titkosan fognak szavazni a jüggetlen meggpöződésük, de nyílt szavazásra (ezt jelenti az aláíróvnek az aláírása) kényszerítetnek éppen a jügö elemek. Hogy a belügyminiszter ur ezt a politikai erkösetelenséget a maga erkölcsi felfogására való hivatkozással akarja alátámasztani, legalább is kevés óvatosságra vall, de elvégre egyéni dolog. Gyakorlatilag lényeges az, hogy a törvényjavaslatnak ez a rendelkezése sok egyéb mellett azt a világos célt szolgálja, hogy a Wolff-uralom a fővárosban a maga egészében fentartassék. A magánalkalmazottak és munkások ugyanis amilyen szervezettek, hogy politikai presszionáltatásuk szolgálatadók részéről ugyszólván kizártnak tekinthetők. Ellenben a sokezer fővárosi tisztviselő, üzemi alkalmazott, tanító és mindaz az apró elem azoknak lesz kiszolgáltatva, akik a főváros gazdasági és politikai hatalmát irányítják. A kormánybiztos kirendelése pedig a mai hatalmasokat csak látszat szerint fogja birtokon kívül helyezni: ők és örszemek tovább is ott fognak ülni a tanácsban, egyes, az interregnum idején is fentartott bizottságokban, előljároságokban és igazgatóságokban és kivált a fővárosi közüzemekben.

Az 1922. évi nemzetgyűlési választáson a Keresztény Községi Pártban egyesült összes politikai pártok a leadott szavazatoknak mindössze 31 százalékát tudták elnyerni. A polgárság bizalmatlanságának hatalmas megnyilvánulása után az ő városi uraimuk er-

kölcsi alapja megszűnt. A kormány mégis türte, hogy zavartalanul és vakmerőn folytassák a város gazdaságát és kulturáját romboló, egyoldalú politikai gyűlölködéssel vitt gazdálkodásukat. Az interregnum elkerülése végett is szükséges lett volna, hogy az új fővárosi törvényhatósági bizottság még az 1923. év folyamán megválasztassék: a kormány azonban nem így cselekedett és pedig annak dacára, vagy azért, mert bizonyos volt, hogy Wolffék az előzőnél is megsemmisítőbb vereséget szenvednének. A kormány ezzel tudatosan elősegítette, sőt megvalósította Wolfféknak azt a törekvéseit, hogy a törvényhatósági bizottságnak választása 1924-re, tehát oly időre kitolassék, amikor az általuk készített választói névjegyzék lesz érvényes.

A számvetés immár a következőképpen alakul: 1922-ben a Keresztény Községi Párttal szavazott 97 ezer, ellenük 214 ezer (liberális polgári 92.000, szocialista 122 ezer) szavazó. A központi választmánynak tehát körülbelül 120 ezer ellentétes szavazatot kellett kijuttatnia, hogy a különbözetet kiegyensúlyozza. Nem rajtuk s a polgárságnak számításba vett indolenciáján mulott, hogy ez a merénylet nem oly mértékben sikerült, mint ahogyan tervbe vették. Még tovább kell tehát irtani a Wolff-ellenes szavazatokat már csak azért is, mert bizonyos, hogy az 1922-iki választások óta a Keresztény Községi Párt még több talajt veszített s ezt a hiányt is ki kell egyenlíteni. Ez pedig csak a választójognak oly megszükitésével lehetséges, amely csaknem kizárólag az ellentábor, főleg a szocialistákat esorbitja.

A miniszterelnök nyíltan, a belügyminiszter pedig bizalmas tanácskozásokon azt a hitet keltette, hogy Wolffék uralmának véget akarnak vetni és ki az, aki kételkedni merészelne egy miniszter szavának őszinteségében? Hihették a belügyminiszter urral érintkező liberális urak, hogy Wolffék letörésének jelzava alatt törőeny készűl Wolffék megmentésére? Nem kellett nekik bizniok abban, hogy a belügyminisztériumban eléjük adott statisztika helyes és hogy megbízható az a következtetés, hogy a hatesztendei folytonos ittlakas megkövetelése egyaránt csökkenti a Wolff mellett és a Wolff ellen szavazókat?

E pillanaton egyetlen történeti adat áll rendelkezésünkre, amely megvilágítja, hogy mit jelent a helybenlakás időhatárának négy esztendővel, kettőről hatra felemelése. Amikor Franciaországban az általános választójogot szűkítették azzal, hogy a helybenlakás idejét hat hónapról három évre felemelték, ez a körülmény a választók számát hárommillióval csökkentette s ez főleg az ipari munkásokat érte. Nem tulzok tehát, ha azt állítom, hogy a javaslatnak ez a rendelkezése a szocialista választóknak legalább a kétharmadrészét fogja választójogától megfosztani. A javaslat ezzel a tollvonással a Wolff-ellenes szavazók közül a legbiztosabbakat, mert legszervezettebbeket tünteti el.

Még talán el lehetne viselni a választójognak ez a szűkítését akkor, ha a törvény a választók új összeírását rendelné el és gondoskodnék arról, hogy az becsületesen akként történjék, hogy mindenki a jegyzékbe kerülhessen, akit a választójogi anyagi szabályok szerint a választójog törvényesen megillet. A törvényjavaslat azonban nem rendel új összeírást, hanem alapul elfogadja a bűnben leledző 1924. évi névjegyzéket, mely amugy is tizezrével tördelte le a Wolff-ellenes szavazatokat és azt a torzjegyzéket csak a helybenlakás erejének felemelése szempontjából engedi módosítani.

E rendelkezés mellett szinte eltörpül az, hogy a javaslat még e jegyzékigazításnak a biztosítékait is lerontja azzal az intézkedésével, hogy statáriális terminusokat szab és elrendeli, hogy „a kihagyás miatt csak az érdekelt személy szólalhat fel” — ami tapasztalat szerint azt jelenti, hogy alig lesz felszólalás. A törvényjavaslatban így ad kezét egymásnak választójog, névjegyzékmegállapítás és a szavazásnak mikéntje arra, hogy a Wolff-ellenes többség mindenáron leszorítottassék és hogy ha mindezek dacára sem sikerülne Wolfféknak a többséget elnyerniök, legalább is tekintélyes kisebbségre tegyenek szert.

A Wolff-mentésnek ehhez a rendszeréhez csatlakoznak a javaslatnak azok a további intézkedései, amelyek azt a lehetőséget szolgálják, miként lehetne

a tekintélyes kisebbséggel bejövő Wolff-pártot mes-
lerségesen többségre emelni. A közgyűlésen szavazati
joggal bír 27 tanácsstag. A tanácsot a Wolff párt a
maga képére formálta, annak többsége tehát mellet-
tük lesz. A tisztüknél fogva bizottsági tagok túlnyomó
többségükben, legalább a múltban, ugyancsak őket
támogatták.

Ezeket a javaslat még mintegy 25 örökös taggal
akarná tetézni. Az a kormányzat, mely ilyen inten-
ciókkal akarja a főváros törvényhatósági bizottságát
újraszervezni, nyilvánvalóan *ugyanilyen intenciókkal*
válogatná meg a kinevezendő örökös tagokat is. A mi-
niszterelnök ur ezzel a javaslattal is *hü maradt köz-*
ismert módszeréhez, hogy balfelé beszél és jobbfelé
cselekszik.

Talán megembereli magát a nemzetgyűlés libe-
rális ellenzéke és annak tudatában fogja a javaslat el-
len a harcot folytatni, hogy a *kurzus fennmaradása*
Budapesten annak fennmaradását jelenti *az országban,*
bukása viszont annak országos végét jelentené. A fő-
város polgársága bizonyára tudni fogja kötelességét.
Hitem szerint nincs oly maradi választójog, torz
névjegyzék és egyoldalú választási eljárás, mely a
*Wolff-Csilléry-Petrovác-Czigány irányzat uralmát to-
vábbra is fenntarthassa.* A polgárság megcsömörlött a
gyűlölködéstől és gazdasági tehetetlenségtől, békét és
munkát akar. Polgár és munkás szövetkezzenek, minden
politikai ellentétet félretéve, *szabadságra, jogra, gaz-
dasági rendre.* És győzni fog minden akadályokon ke-
resztül.